

Πρὸς Τίτον

Παῦλος, δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ πίστιν **1**

ἐκλεκτῶν¹ θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν² ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν,³ ἐπ' ἐλπίδι **2**

ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο⁴ ὁ ἀψευδὴς⁵ θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, **3**

ἐφανερώσεν δὲ καιροῖς ἰδίῳ τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι⁶ ὁ

ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν⁷ τοῦ σωτῆρος⁸ ἡμῶν θεοῦ, Τίτῳ⁹ γνησίῳ **4**

τέκνῳ κατὰ κοινὴν¹¹ πίστιν: χάρις, ἔλεος,¹² εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρός, καὶ

κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος⁸ ἡμῶν.

Τούτου χάριν¹³ κατέλιπόν¹⁴ σε ἐν Κρήτῃ,¹⁵ ἵνα τὰ λείποντα¹⁶ ἐπιδιορθώσῃ,¹⁷ **5**

καὶ καταστήσῃς¹⁸ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην:¹⁹ **6**

εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος,²⁰ μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν

κατηγορίᾳ²¹ ἄσωτίας²² ἢ ἀνυπότακτα.²³ Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον²⁴ **7**

ἀνέγκλητον²⁰ εἶναι, ὡς θεοῦ οἰκονόμον:²⁵ μὴ αὐθάδῃ,²⁶ μὴ ὀργίλον,²⁷ μὴ

πάροινον,²⁸ μὴ πλήκτην,²⁹ μὴ αἰσχροκερδῆ,³⁰ ἀλλὰ φιλόξενον,³¹ **8**

φιλάγαθον,³² σώφρονα,³³ δίκαιον, ὅσιον,³⁴ ἐγκρατῆ,³⁵ ἀντεχόμενον³⁶ τοῦ **9**

¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ² ἐπίγνωσις, εὐσ, ἡ, knowledge, discernment. ³ εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ ἀψευδής, unable to lie, truthful. ⁶ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ⁷ ἐπιταγή, ἡς, ἡ, command, commandment. ⁸ σωτήρ, ἡρος, ὁ, savior, deliverer. ⁹ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹⁰ γνήσιος, genuine, true. ¹¹ κοινός, common, unclean. ¹² ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹³ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹⁴ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁵ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ¹⁶ λείπω, leave, leave behind. ¹⁷ ἐπιδιορθώω, set right, correct in addition. ¹⁸ καθίστημι, set, constitute. ¹⁹ διατάσσω, command, give orders to. ²⁰ ἀνέγκλητος, above reproach, blameless. ²¹ κατηγορία, ας, ἡ, accusation, charge. ²² ἄσωτία, ας, ἡ, dissipation, debauchery. ²³ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ²⁴ ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ²⁵ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ²⁶ αὐθάδης, self-willed, stubborn. ²⁷ ὀργίλος, inclined to anger, quick tempered. ²⁸ πάροινος, ου, ὁ, addicted to wine, drunken. ²⁹ πλήκτης, ου, ὁ, bully, contentious person. ³⁰ αἰσχροκερδής, greedy of base gain, avaricious. ³¹ φιλόξενος, hospitable. ³² φιλάγαθος, loving what is good. ³³ σώφρων, self-controlled, sensible. ³⁴ ὅσιος, righteous, pious. ³⁵ ἐγκρατής, self-controlled, disciplined. ³⁶ ἀντέχομαι, hold, hold fast.

κατὰ τὴν διδασκαλίαν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾦ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ
 διδασκαλίᾳ¹ τῇ ὑγιαίνουσῃ,² καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας³ ἐλέγχειν.⁴

Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι,⁵ ματαιολόγοι⁶ καὶ φρεναπάται,⁷ 10
 μάλιστα⁸ οἱ ἐκ περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν·⁹ οἵτινες ὅλους οἴκους 11
 ἀνατρέπουσιν,¹⁰ διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ¹¹ κέρδους¹² χάριν.¹³ 12
 Εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρήτης¹⁴ ἀεὶ¹⁵ ψεύσται,¹⁶
 κακὰ θηρία, γαστέρες¹⁷ ἀργαί.¹⁸ Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής.¹⁹ Δι' 13
 ἣν αἰτίαν²⁰ ἔλεγχε⁴ αὐτοὺς ἀποτόμως,²¹ ἵνα ὑγιαίνωσιν² ἐν τῇ πίστει, μὴ 14
 προσέχοντες²² Ἰουδαϊκοῖς²³ μύθοις,²⁴ καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων
 ἀποστρεφόμενων²⁵ τὴν ἀλήθειαν. Πάντα μὲν καθαρὰ²⁶ τοῖς καθαροῖς·²⁶ 15
 τοῖς δὲ μεμιασμένοις²⁷ καὶ ἀπίστοις²⁸ οὐδὲν καθαρὸν·²⁶ ἀλλὰ μεμíanται²⁷
 αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς²⁹ καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολογοῦσιν³⁰ εἰδέναι, τοῖς 16
 δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ³¹ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς³² καὶ πρὸς πᾶν
 ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.³³

¹ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ² ὑγιαίνω, be in good health, am well. ³ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁴ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁵ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ⁶ ματαιολόγος, ου, ὁ, talking idly, and empty talker. ⁷ φρεναπάτης, ου, ὁ, deceiver, misleader. ⁸ μάλιστα, especially, most of all. ⁹ ἐπιστομίζω, silence, stop the mouth. ¹⁰ ἀνατρέπω, overturn, upset. ¹¹ αἰσχρός, shameful, base. ¹² κέρδος, ους, τό, gain, profit. ¹³ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹⁴ Κρής, ητός, ὁ, Cretan. ¹⁵ ἀεὶ, always, ever. ¹⁶ ψεύστης, ου, ὁ, liar, deceiver. ¹⁷ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ¹⁸ ἀργός, inactive, idle. ¹⁹ ἀληθής, true, unconcealed. ²⁰ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²¹ ἀποτόμως, severely, rigorously. ²² προσέχω, take head of, attend to. ²³ Ἰουδαϊκός, Jewish, Judaic. ²⁴ μῦθος, ου, ὁ, fable, myth. ²⁵ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ²⁶ καθαρός, clean, pure. ²⁷ μιάινω, stain, defile. ²⁸ ἀπιστος, unbelieving, faithless. ²⁹ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ³⁰ ὁμολογέω, confess, profess. ³¹ βδελυκτός, abhorrent, detestable. ³² ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ³³ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected.

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει¹ τῇ ὑγιαίνουσῃ² διδασκαλίᾳ·³ πρεσβύτας⁴ νηφαλέους **2**

εἶναι, σεμνούς,⁶ σώφρονας,⁷ ὑγιαίνοντας² τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ

ὑπομονῇ· πρεσβύτιδας⁸ ὡσαύτως⁹ ἐν καταστάματι¹⁰ ἱεροπρεπεῖς,¹¹ μὴ **3**

διαβόλους, μὴ οἶνω πολλῷ δεδουλωμένους,¹² καλοδιδασκάλους,¹³ ἵνα **4**

σωφρονίζωσιν¹⁴ τὰς νέας¹⁵ φιλάνδρους¹⁶ εἶναι, φιλοτέκνους,¹⁷ σώφρονας,⁷ **5**

ἀγνάς,¹⁸ οἰκουρούς,¹⁹ ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα

μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῇται· τοὺς νεωτέρους¹⁵ ὡσαύτως⁹ **6**

παρακάλει σωφρονεῖν·²⁰ περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος²¹ τύπον²² **7**

καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ³ ἀδιαφθορίαν,²³ σεμνότητα,²⁴

ἀφθαρσίαν,²⁵ λόγον ὑγιῆ,²⁶ ἀκατάγνωστον,²⁷ ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας²⁸ ἐντραπῇ, **8**

μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον.³⁰ Δούλους ἰδίοις δεσπόταις³¹ **9**

ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους³² εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,³³ μὴ **10**

νοσφιζομένους,³⁴ ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους³⁵ ἀγαθὴν, ἵνα τὴν

διδασκαλίαν³ τοῦ σωτῆρος³⁶ ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν³⁷ ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη **11**

γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος³⁹ πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα⁴⁰ ἡμᾶς **12**

ἵνα, ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν⁴¹ καὶ τὰς κοσμικὰς⁴² ἐπιθυμίας,

¹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ² ὑγιαίνω, be in good health, am well. ³ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ⁴ πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ⁵ νηφαλέος, sober, temperate. ⁶ σεμνός, honorable, dignified. ⁷ σώφρων, self-controlled, sensible. ⁸ πρεσβῦτις, ιδος, ἡ, older woman, elderly lady. ⁹ ὡσαύτως, likewise. ¹⁰ κατάστημα, τος, τό, behavior, demeanor. ¹¹ ἱεροπρεπής, reverent. ¹² δουλόω, enslave, bring under subjection. ¹³ καλοδιδάσκαλος, teaching what is good. ¹⁴ σωφρονίζω, encourage, advise. ¹⁵ νέος, new, young. ¹⁶ φιλάνδρος, love for a husband. ¹⁷ φιλότεκνος, loving one's children. ¹⁸ ἄγνός, pure, holy. ¹⁹ οἰκουρός, housekeeper. ²⁰ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ²¹ παρέχω, offer, afford. ²² τύπος, ου, ὁ, mark, example. ²³ ἀδιαφθορία, ας, ἡ, incorruptibility, soundness. ²⁴ σεμνότης, ητος, ἡ, seriousness, dignity. ²⁵ ἀφθαρσία, ας, ἡ, incorruptibility, immortality. ²⁶ ὑγιής, whole, healthy. ²⁷ ἀκατάγνωστος, beyond reproach, uncondemned. ²⁸ ἐναντίος, opposite, hostile. ²⁹ ἐντρέπω, turn about, reverence. ³⁰ φαῦλος, worthless, bad. ³¹ δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ³² εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ³³ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ³⁴ νοσφίζω, rob, set apart. ³⁵ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ³⁶ σωτήρ, ηρος, ὁ, savior, deliverer. ³⁷ κοσμέω, adorn, put into order. ³⁸ ἐπιφαίνω, appear, shine. ³⁹ σωτήριος, saving, bringing salvation. ⁴⁰ παιδεύω, teach, educate. ⁴¹ ἀσέβεια, ας, ἡ, ungodliness, impiety. ⁴² κοσμικός, earthly, worldly.

σωφρόνως¹ καὶ δικαίως² καὶ εὐσεβῶς³ ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ¹³
 προσδεχόμενοι⁴ τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν⁵ τῆς δόξης τοῦ
 μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος⁶ ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ¹⁴
 ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσεται⁷ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας,⁸ καὶ καθάρισι
 ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,⁹ ζηλωτὴν¹⁰ καλῶν ἔργων.

Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε¹¹ μετὰ πάσης ἐπιταγῆς.¹² Μηδεὶς ¹⁵
 σου περιφρονεῖτω.¹³

Ὑπομίμησκε¹⁴ αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν,¹⁵ ³
 πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς¹⁶ εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους¹⁷ ²
 εἶναι, ἐπεικεῖς,¹⁸ πᾶσαν ἐνδείκνυμένους¹⁹ πραότητα²⁰ πρὸς πάντας
 ἀνθρώπους. Ἕμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι,²¹ ἀπειθεῖς,²² ³
 πλανώμενοι, δουλεύοντες²³ ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς²⁴ ποικίλαις,²⁵ ἐν
 κακίᾳ²⁶ καὶ φθόνῳ²⁷ διάγοντες,²⁸ στυγητοί,²⁹ μισοῦντες ἀλλήλους. Ὅτε ⁴
 δὲ ἡ χρηστότης³⁰ καὶ ἡ φιланθρωπία³¹ ἐπεφάνη³² τοῦ σωτῆρος⁶ ἡμῶν
 θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ ⁵
 τὸν αὐτοῦ ἔλεον³³ ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ³⁴ παλιγγενεσίας³⁵ καὶ

¹ σωφρόνως, soberly, sensibly. ² δικαίως, righteously, justly. ³ εὐσεβῶς, in a godly manner, piously. ⁴ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁵ ἐπιφάνεια, ας, ἡ, appearance, appearing. ⁶ σωτήρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ⁷ λυτρώω, ransom, liberate. ⁸ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁹ περιούσιος, chosen, special. ¹⁰ ζηλωτής, οὔ, ὁ, Zealot, zealot. ¹¹ ἐλέγχω, convict, reprove. ¹² ἐπιταγή, ἥς, ἡ, command, commandment. ¹³ περιφρονέω, disregard, look down on. ¹⁴ ὑπομιμνήσκω, remind, remember. ¹⁵ πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ¹⁶ ἐτοιμος, ready, prepared. ¹⁷ ἀμαχος, uncontentious, peaceable. ¹⁸ ἐπεικής, yielding, gentle. ¹⁹ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²⁰ πραΰτης, mildness, gentleness. ²¹ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ²² ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ²³ δουλεύω, serve, am a slave. ²⁴ ἡδονή, ἥς, ἡ, pleasure, lust. ²⁵ ποικίλος, varied, manifold. ²⁶ κακία, ας, ἡ, malice, evil. ²⁷ φθόνος, οὔ, ὁ, envy, grudge. ²⁸ διάγω, spend one's life, live. ²⁹ στυγητός, hateful, loathsome. ³⁰ χρηστότης, ἡτος, ἡ, goodness, kindness. ³¹ φιλανθρωπία, ας, ἡ, (loving) kindness, love for mankind. ³² ἐπιφαίνω, appear, shine. ³³ ἔλεος, οὐς, ὁ, pity, mercy. ³⁴ λουτρόν, οὔ, τό, bath, washing. ³⁵ παλιγγενεσία, ας, ἡ, renewal, rebirth.

ἀνακαινώσεως¹ πνεύματος ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν² ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως,³ διὰ 6
 Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος⁴ ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, 7
 κληρονόμοι⁵ γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ 8
 περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι,⁶ ἵνα φροντίζωσιν⁷ καλῶν
 ἔργων προϊστασθαι⁸ οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά ἐστιν τὰ καλὰ καὶ
 ὠφέλιμα⁹ τοῖς ἀνθρώποις: μωρὰς¹⁰ δὲ ζητήσεις¹¹ καὶ γενεαλογίας¹² καὶ 9
 ἔρεις¹³ καὶ μάχας¹⁴ νομικὰς¹⁵ περιῖστασο:¹⁶ εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς¹⁷ καὶ
 μάταιοι.¹⁸ Αἰρετικὸν¹⁹ ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν²⁰ 10
 παραιτοῦ,²¹ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται²² ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει, ὧν 11
 αὐτοκατάκριτος.²³

Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν²⁴ πρὸς σε ἢ Τυχικόν,²⁵ σπούδασον²⁶ ἐλθεῖν πρὸς με 12
 εἰς Νικόπολιν:²⁷ ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.²⁸ Ζηνᾶν²⁹ τὸν νομικὸν 13
 καὶ Ἀπολλῶν³⁰ σπουδαίως³¹ πρόπεμψον,³² ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη.³³ 14
 Μανθανέτωσαν³⁴ δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι³⁵ καλῶν ἔργων προϊστασθαι⁸ εἰς τὰς
 ἀναγκαίης³⁶ χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.³⁷

¹ ἀνακαινώσις, εως, ἡ, renewal, renewing. ² ἐκχέω, pour out, shed. ³ πλουσίως, richly, abundantly. ⁴ σωτήρ, ἥρος, ὁ, savior, deliverer. ⁵ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁶ διαβεβαιόμαι, speak confidently, insist. ⁷ φροντίζω, be intent on, be careful about. ⁸ προϊστημι, rule. ⁹ ὠφέλιμος, useful, profitable. ¹⁰ μωρός, foolish, stupid. ¹¹ ζήτησις, εως, ἡ, debate, controversy. ¹² γενεαλογία, ας, ἡ, genealogy. ¹³ ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ¹⁴ μάχη, ης, ἡ, fight, conflict. ¹⁵ νομικός, pertaining to the law. ¹⁶ περιῖστημι, stand around, avoid. ¹⁷ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ¹⁸ μάταιος, vain, useless. ¹⁹ αἰρετικός, factious, causing division. ²⁰ νουθεσία, ας, ἡ, admonition, instruction. ²¹ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ²² ἐκστρέφω, turn aside, pervert. ²³ αὐτοκατάκριτος, self-condemned. ²⁴ Ἀρτεμάς, ᾱ, ὁ, Artemas. ²⁵ Τυχικός, οῦ, ὁ, Tychicus. ²⁶ σπουδάζω, hasten, be eager. ²⁷ Νικόπολις, εως, ἡ, Nicopolis. ²⁸ παραχειμάζω, winter, pass the winter. ²⁹ Ζηνᾶς, ᾱν, ὁ, Zenas. ³⁰ Ἀπολλῶς, ὁ, Apollos. ³¹ σπουδαίως, with haste, diligently. ³² προπέμπω, send before, send forth. ³³ λείπω, leave, leave behind. ³⁴ μανθάνω, learn, ascertain. ³⁵ ἡμέτερος, our, our own. ³⁶ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ³⁷ ἄκαρπος, unfruitful, barren.

Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας¹ ἡμᾶς ἐν 15
πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ φιλέω, love, kiss.